

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра загальної підготовки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник ректора
з навчальної роботи

Світлана ГІЛНА

2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ**

Ступінь вищої освіти «бакалавр»

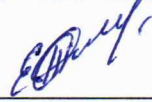
Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 053 «Психологія»

Освітня програма «Психологія»

Миколаїв 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Академічна доброчесність» для здобувачів рівня вищої освіти, освітньо-професійного ступеня «бакалавр», за спеціальністю 053 «Психологія».

Розробник: Олена ТАНАСІЙЧУК – кандидат психологічних наук, доцент кафедри

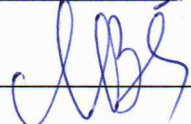
Робочу програму затверджено на засіданні кафедри загальної підготовки

Протокол № 1 від 28.08.2024.

Завідувач кафедри загальної підготовки Віра ЯРОШЕНКО

Робочу програму погоджено Вченою радою університету

Протокол № 1 від 29.08.2024.

Голова Вченої ради Михайло ВОЛКОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Цикл загальної підготовки	
Мова викладання – Українська мова	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки:	
		2-й	
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		4-й	
Тижневих годин для форм навчання: ОФН – 3 год.	Перший бакалаврський рівень	Лекції	
		26 год.	.
		Семінарські, практичні	
		22 год.	
		Лабораторні	
		- год.	
		Самостійна робота	
		72 год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для очної форми навчання – 120 год.: 48 год. – аудиторні заняття, 72 год. – самостійна робота (40 % до 60 %).

Анотація курсу

Дисципліна «**Академічна доброчесність**» посідає важливе місце в структурно-логічній схемі підготовки фахівців вищого рівня освіти за спеціальністю 053 «Психологія» і буде корисна майбутнім фахівцям при формуванні у них системи теоретичних знань та прикладних навичок щодо основних аспектів академічної доброчесності та організації наукового пошуку й набуття здобувачем основних компетенцій щодо проведення освітньонаукової та професійної діяльності.

Дисципліна охоплює всі тематичні блоки, що необхідні для формування у здобувачів сучасного професійного етичного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо фундаментальних основ академічної доброчесності та професійної етики. Ця дисципліна тісно переплітається з філософією, логікою, соціологією, етикою та складає підґрунтя для адекватного розуміння змісту багатьох дисциплін.

Мета дисципліни «**Академічна доброчесність**» ознайомлення здобувачів з принципами та правилами дотримання політики академічної доброчесності на прикладі вітчизняного й міжнародного досвіду; формування професійних компетентностей необхідних для засвоєння принципів академічної культури, здійснення наукового пошуку виконання професійної діяльності на основі етичних міркувань (мотивів); забезпечення здобувачів необхідними знаннями та інструментами в галузі професійної етики психолога необхідними для повноцінного функціонування в освітній і науковій спільноті, а також на ринку праці у майбутньому.

Передумови для вивчення дисципліни. Вивчається на початку навчання. Паралельно з вивченням навчальної дисципліни «Академічна доброчесність» здобувачі мають вивчати такі навчальні дисципліни, як «Загальна психологія з практикумом», «Історія України та української культури», «Історія психології».

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати

різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Навчальна дисципліна **«Академічна доброчесність»** забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (ПР)**, передбачених освітньою програмою:

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною «Академічна доброчесність»

знати:

- основні принципи академічної доброчесності;
- методи, інструменти, технології наукового пошуку, які б забезпечили дотримання принципів академічної доброчесності та наукової етики;
- довідково-пошуковий апарат сучасного науковця (реферативні та наукометричні бази даних);
- основні стратегії етичної поведінки вченого;
- правила написання статей та інших наукових текстів з дотриманням принципів академічної доброчесності
- загальні тенденції розвитку освіти в Україні та інших країнах світу;
- основні прояви академічної нечесності та шляхи її подолання;
- морально-етичні та правові вимоги до професії практичного психолога;
- основні положення професійної етики психолога;

вміти:

- обґрунтовано застосовувати нормативно-правову базу з академічної доброчесності у боротьбі з її порушеннями;

- збирати, вивчати і аналізувати факти, процеси;
- самостійно шукати й опрацьовувати джерела інформації, для проведення наукових досліджень;
- успішно виконувати індивідуальні творчі завдання та групові проекти, що дасть змогу проявити аналітичні, критичні та творчі здібності;
- визначати морально-етичні аспекти у професійній діяльності;
- **навички:**
 - оцінювання прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності;
 - надання моральної та правової оцінки власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами, та інші;
 - використання інформаційних технологій для виявлення ознак плагіату в академічних роботах;
 - виявлення інших порушень академічної доброчесності та їх наслідків в освітньому й науковому (творчому) середовищі; формувати культуру академічної доброчесності в освітній та науковій спільнотах;
 - запобігання й боротьба з проявами академічної недоброчесності;
 - дотримання етичних засад професійного спілкування та поведінки психолога.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 год. / 4 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Науково-методологічні засади курсу «Академічна доброчесність».

«Академічна доброчесність» як дефініція нового закону «Про освіту». Об'єкт, предмет та завдання курсу «Академічна доброчесність та етика наукового пошуку». Роль і місце академічної доброчесності в системі освіти. Зміст академічної доброчесності та її соціальне призначення. Об'єкт, предмет та завдання курсу «Академічна доброчесність». Роль і місце академічної доброчесності в науково-дослідній діяльності й у системі вищої освіти.

Тема 2. Академічна доброчесність: поняття та правові засади

Академічна доброчесність» як правова та моральна дефініція. Предмет академічної доброчесності. Критерії визначення предмету академічної доброчесності. Всезагальний, загальний і спеціальні (окремі) методи та їх класифікація. Структура академічної доброчесності. Основні чинники структурних елементів академічної доброчесності. Права та обов'язки наукових працівників. Доброчесність в управлінні науковими колективами.

Тема 3. Організаційно-правові та технічні чинники академічної доброчесності

Закон України "Про освіту". Закон України "Про вищу освіту". Кодекс честі як засіб запобігання порушень у сфері вищої освіти. Права та обов'язки наукових працівників. Доброчесність в управлінні науковими колективами. Нормативно-правова база (кодекси, положення, правила, пам'ятки тощо) з

дотримання академічної доброчесності Міжнародного гуманітарного університету. Інформаційно-технічні засоби та ресурси перевірки академічних текстів на наявність плагіату. Синергія науковця та програмних засобів перевірки наукових робіт як вирішальний фактор виявлення проявів академічної недоброчесності. Основи роботи з антиплагіатними програмами (Strikeplagiarism та ін.) та їх засвоєння провідних принципів їх адекватного використання.

Тема 4. Академічна доброчесність як соціальний капітал сучасного університету

Університет як осередок підготовки і виховання ціннісні орієнтирів честі й толерантності. Шляхи формування нової академічної культури на принципах академічної свободи, суспільної відповідальності, пошани до людської гідності і дотримання академічної доброчесності. Закон України «Про вищу освіту» як джерело для створення правової оболонки для протидії окремим зловживанням академічною доброчесністю. Університет як середовище для проведення інноваційних академічних досліджень та навчання. Місце академічної доброчесності в процесі модернізації вищої школи. Причини деформації академічної культури здобувачів. Шляхи додання академічної нечесності на різних рівнях. Діджиталізація наукової й освітньої сфер як один із чинників занепаду академічної доброчесності. Академічна культура як складова академічної доброчесності.

Тема 5. Наукова етика та комунікація у контексті актуальних проблем сучасності

Нові сфери морального регулювання наукової діяльності (публікація результатів, консультування, участь у експертизах). Проблема відповідальності за впровадження результатів наукових досліджень. Моральне регулювання використання науково-технічних досягнень. Процеси глобалізації у сучасному суспільстві: етичний та науковий контекст. Позитивне самопозиціонування як шлях до успіху в професійній діяльності. Сучасна наукова комунікація у концепції Н. Лумана. Міжнародні конвенції про наукову комунікацію та статус ученого.

Тема 6. Моральні ідеали наукового середовища та проведення наукових досліджень

Академічне середовище як місце формування особливого ідеалу моральності, значення

цього ідеалу для культури. Зв'язок моральних та професійних якостей наукового працівника. Поняття відповідальності в етиці. Види відповідальності. Відмінності «внутрішньої» етики науки як нормативного регулювання стосунків всередині самого наукового товариства. Наука і соціум: неоднозначність вимоги відповідальності науки. Необхідні моральні обмеження науки як виду людської діяльності. Можливість різного використання наукових результатів. Етика науки та етика технології. Відповідальність вченого перед людством, країною, науковим товариством, науковою школою. Роль вченого у суспільстві. Моральні аспекти функціонування наукових шкіл.

Тема 7. Академічна нечесність та її попередження. Шляхи формування академічної культури.

Проблема авторства та першості у науці. Наукові публікації. Визначення авторства публікації. Авторство та співавторство. Авторський вклад. Авторська відповідальність. Авторські заслуги. Наукове відкриття; проблема новизни. Відкриття та сенсація. Першість у наукових відкриттях. Фальсифікація у науці. Фальсифікація як метод теоретичного пізнання та як зумисне введення в оману. Істина та хиба у логіці та науці. Відмінності між гіпотезою, моделюванням, проектуванням та фальсифікацією. Помилки та свідоме викривлення фактів. Фабрикація даних. Наука та її антиподи: лженаука, пара наука, псевдонаука; умови їхньої появи, розвитку та їхні моральні засади. Історичні приклади фальсифікацій: алхімія, расова теорія, клонування. Відповідальність за фальсифікацію у сучасній науці. Хабарництво та інші корупційні діяння: форми вияву, способи боротьби та запобігання. Антикорупційна діяльність в закладах вищої освіти.

Тема 8. Морально-етичні та правові вимоги до професії психолога.

Нормативно-правові документи регуляції професійної діяльності психолога. Правові та етичні принципи діяльності фахівців допомагаючих професій (лікар, педагог, соціальний працівник, психолог): спільне і відмінне. Зміст «Етичного кодексу психолога», що діє в Україні. Основні змістовні ідеї відповідних професійних кодексів інших країн. Основні поняття професійної етики психолога (відповідальність, компетентність, клієнтоцентрованість, конфіденційність, етичність (моральність), пропаганда психології, професійна кооперація). Професійні та етичні ризики психологічної професії психолога. Правова та моральна відповідальність психолога. Етичні та професійні проблеми обумовленні складнощами професійної діяльності, професійного становлення і розвитку. Характеристика основних понять: професіоналізм, платність психологічних послуг, позаслужбові стосунки, самовіддача, особистісні проблеми, маніпулювання.

Тема 9. Основи професійної етики в діяльності психолога

Особистісна етична позиція психолога при проведенні різних напрямків психологічної діяльності. Фахова компетентність та етичні принципи психолога-дослідника при проведенні діагностичних процедур. Етичні проблеми в процесі надання психологічної допомоги. Морально-етичні принципи психолога-дослідника при виконанні наукової діяльності. Вербальні та невербальні складники дотримання професійної етики психолога. Секрети успішної професійної комунікації психолога. Етичні навички ведення академічної дискусії та полеміки. Етика оприлюднення результатів психологічних досліджень та наукової дискусії. Проблема взаємної відповідальності психолога і клієнта. Проблема очікувань і установок. Ефективність допомоги як професійна та етична проблема. Авторитет психолога як етична проблема. Моральні проблеми роботи психолога в особливих ситуаціях. Імідж та етикет психолога.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин											
	очна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усь го	у тому числі				
		л	сем.	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Науково-методологічні засади курсу «Академічна доброчесність»	6	2	2			8						
Тема 2. Академічна доброчесність: поняття та правові засади	2	4	4			8						
Тема 3. Організаційно-правові та технічні чинники академічної доброчесності	6	4	2			8						
Тема 4. Академічна доброчесність як соціальний капітал сучасного університету	6	4	2			8						
Тема 5. Наукова етика та комунікація у контексті актуальних проблем сучасності філософська думка.	2	2	4			8						
Тема 6. Моральні ідеали наукового середовища та проведення наукових досліджень.	6	2	2			8						
Тема 7. Академічна нечесність та її попередження. Шляхи формування академічної культури.	2	4	2			8						
Тема 8. Морально-етичні та правові вимоги до професії психолога.		2	2			8						
Тема 9. Основи професійної етики в діяльності психолога		2	2			8						
Всього:	120	26	22			72						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. «Науково-методологічні засади курсу «Академічна доброчесність» 1. Зміст академічної доброчесності та її соціальне призначення. 2. Об'єкт, предмет та завдання курсу «Академічна доброчесність та професійна етика».	2

	3. Роль і місце академічної доброчесності в науково-дослідній діяльності й у системі вищої освіти.	
2	Тема 2. Академічна доброчесність: поняття та правові засади 1. Академічна доброчесність» як правова та моральна дефініція. 2. Критерії визначення предмету академічної доброчесності 3. Основні чинники структурних елементів академічної доброчесності. 4. Права та обов'язки наукових працівників. 5. Доброчесність в управлінні науковими колективами	4
3	Тема 3. Організаційно-правові та технічні чинники академічної доброчесності 1. Закон України "Про освіту". Закон України "Про вищу освіту". 2. Кодекс честі як засіб запобігання порушень у сфері вищої освіти. 3. Нормативно-правова база (кодекси, положення, правила, пам'ятки тощо) з дотримання академічної доброчесності Міжнародного гуманітарного університету. 4. Інформаційно-технічні засоби та ресурси перевірки академічних текстів на наявність плагіату.	2
4	Тема 4. Академічна доброчесність, як соціальний капітал сучасного університету 1. Університет як осередок підготовки і виховання ціннісні орієнтирів честі й толерантності. 2. Шляхи формування нової академічної культури на принципах академічної свободи, суспільної відповідальності, пошани до людської гідності і дотримання академічної доброчесності. 3. Створення правової оболонки для протидії окремим зловживанням академічною доброчесністю. 4. Основні засади проведення інноваційних академічних досліджень та навчання. <i>Інтерактивна вправа:</i> Реалізація групового проекту «Кодекс честі нашої групи» / «Перспективи розвитку вищої освіти в Україні».	2
5	Тема 5. Наукова етика та комунікація у контексті актуальних проблем сучасності 1. Нові сфери морального регулювання наукової діяльності (публікація результатів, консультування, участь у експертизах). 2. Проблема відповідальності за впровадження результатів наукових досліджень. 3. Моральне регулювання використання науково-технічних досягнень. 4. Процеси глобалізації у сучасному суспільстві: етичний та науковий контекст	4
6	Тема 6. Моральні ідеали наукового середовища та проведення наукових досліджень 1. Академічне середовище як місце формування особливого ідеалу моральності, значення цього ідеалу для культури. 2. Зв'язок моральних та професійних якостей наукового працівника. 3. Поняття відповідальності в етиці. Види відповідальності. 4. Відмінності «внутрішньої» етики науки як нормативного регулювання проведення наукових досліджень. 5. Етика науки та етика технології.	2
7	Тема 7. Академічна нечесність та її попередження. Шляхи формування академічної культури	2

8	1. Проблема авторства та першості у науці. 2. Наукові публікації. Авторство та співавторство. 3. Наукове відкриття; проблема новизни. Відкриття та сенсація. 4. Фальсифікація у науці. Помилки та свідоме викривлення фактів. Фабрикація даних. 5. Антикорупційна діяльність в закладах вищої освіти. Тема 8. Морально-етичні та правові вимоги до професії психолога 1. Правові та етичні принципи діяльності фахівців допомагаючих професій (лікар, педагог, соціальний працівник, психолог): спільне і відмінне. 2. Зміст «Етичного кодексу психолога», що діє в Україні. Основні змістовні ідеї відповідних професійних кодексів інших країн. 3. Основні поняття професійної етики психолога (відповідальність, компетентність, клієнтоцентрованість, конфіденційність, етичність (моральність), пропаганда психології, професійна кооперація). 4. Професійні та етичні ризики психологічної професії психолога. Правова та моральна відповідальність психолога. 5. Етичні та професійні проблеми обумовленні складнощами професійної діяльності, професійного становлення і розвитку.	2
9	Тема 9. Основи професійної етики в діяльності психолога 1. Особистісна етична позиція психолога при проведенні різних напрямків психологічної діяльності. 2. Фахова компетентність та етичні принципи психолога-дослідника при проведенні діагностичних процедур. 3. Етичні проблеми в процесі надання психологічної допомоги. 4. Морально-етичні принципи психолога-дослідника при виконанні наукової діяльності	2
Разом		22

6. Самостійна робота

До самостійної роботи здобувачів щодо вивчення дисципліни «Академічна доброчесність» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, презентацій тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Науково-методологічні засади курсу «Академічна доброчесність» 1. Мета та функції навчальної дисципліни «Академічна	8

	доброчесність та професійна етика». 2. Основні поняття курсу. 3. Функції університету як уособлення й поєднання освіти, науки і культури. 4. Основні засади академічної доброчесності та академічної культури в університеті. 5. Університет як корпорація: корпоративна етика, партнерство «Здобувач-викладач», «Здобувач-Здобувач», «Здобувач-адміністрація». 6. Свобода вибору ВНЗ, спеціальності, вибіркових предметів, теми наукового дослідження і наукового керівника.⁷ 7. Право на здобуття якісної освіти, отримання належних знань і навичок, які дають змогу реалізувати себе як фахівця; підтримку й неупереджене ставлення з боку викладачів та адміністрації університету; на справедливе оцінювання результатів роботи.	
2	Тема 2. Академічна доброчесність: поняття та правові засади 1. Здійснити аналіз базових положень кодексів честі українських вишів. 2. Виокремити ключові нормативних документів щодо забезпечення академічної доброчесності в МГУ. 3. Визначити права і обов'язки Здобувачів. 4. Сформулювати кодекс честі Здобувачів і студентських груп. 5. Використовуючи сучасні інформаційні технології, створити мультимедійну презентацію результатів праці	8
3	Тема 3. Організаційно-правові та технічні чинники академічної доброчесності 1. Проаналізувати нормативно-правові документи, регламентують академічну доброчесність 2. Закон України «Про авторське право та суміжні права». 3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». 4. Закон України «Про освіту». 5. Закон України «Про вищу освіту». 6. Принципи академічної доброчесності в «Європейській хартії дослідників» (“The European Charter for Researchers”). «Європейський кодекс академічної доброчесності» (“The European Code of Conduct for Research Integrity”). <i>Творче завдання.</i> Скласти перелік нормативно-правової бази (кодекси, положення, правила, пам'ятки тощо) з дотримання академічної доброчесності та професійної етики психолога). 1. Синергія науковця та програмних засобів перевірки наукових робіт як вирішальний фактор виявлення проявів академічної недоброчесності. 2. Положення університетів щодо регулювання етичних норм. 3. Правила поведінки Здобувачів на прикладі американських та європейських ЗВО. 4. Авторські права учасників освітнього процесу у закладах вищої освіти. 5. Права та обов'язки Здобувачів у Положеннях про студентське самоврядування, академічну доброчесність. 6. Основи роботи з антиплагіатними програмами (Strikeplagiarism та ін.) та їх засвоєння провідних принципів їх адекватного використання.	8

4	Тема 4. Академічна доброчесність як соціальний капітал сучасного університету Підготувати доповіді 1. Місце академічної доброчесності в процесі модернізації вищої школи. 2. Причини деформації академічної культури здобувачів. 3. Шляхи долаття академічної нечесності на різних рівнях. 4. Діджиталізація наукової й освітньої сфер як один із чинників занепаду академічної доброчесності. 5. Академічна культура як складова академічної доброчесності. 6. Історія некоректних запозичень чужих текстів у культурі й науці античності, Середньовіччя та Відродження. 7. Дослідження академічної нечесності Вільяма Бауерса. Скласти есе на тему: 1. “Academic Integrity Code” як тип регламентаційного документа у закладах вищої освіти США й Західної Європи. 2. Вплив світової традиції й національні витоки поняття академічної доброчесності в Україні. 3. SAIUP – проект сприяння академічній доброчесності в Україні. 4. Кодекс академічної доброчесності у Міжнародному гуманітарному університеті 5. Кодекс честі і гідності Здобувача Міжнародного гуманітарного університету 7. Положення про академічну доброчесність у Міжнародному гуманітарному університеті 6. Дослідження «кодексів честі» Дональда МакКейба і Лінди Тревіно (1993 р.)	8
5	Тема 5. Наукова етика та комунікація у контексті актуальних проблем сучасності <i>Підготувати письмові відповіді</i> 1. Які сервіси не підтримують українську мову тексту? 2. Які сервіси розпізнають синоніми? 3. Які сервіси мають найбільше / найменше функцій? 4. Які сервіси надають змогу пакетної перевірки? 5. Які сервіси не виконують пошук у мережі Internet? <i>Підготувати доповіді</i> 1. Шляхи боротьби з академічної нечесністю: зарубіжний досвід. 2. Позитивне самопозиціонування як шлях до успіху в професійній діяльності. 3. Сучасна наукова комунікація у концепції Н. Лумана. 4. Міжнародні конвенції про наукову комунікацію та статус ученого. <i>Творчі завдання</i> 1. Скласти глосарій термінів та понять про академічну доброчесність, перелік вчинків академічної недоброчесності здобувачів 2. Які покарання за недоброчесні вчинки здобувачів пропонує Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти у своїх рекомендаціях 3. Заповнити таблицю з прикладами порушення та покарання академічної недоброчесності здобувачами вищої освіти. 4. Яке виявилось найбільш неприпустиме порушення академічної недоброчесності?	8
6	Тема 6. Моральні ідеали наукового середовища	8

	Підготувати <i>доповіді</i> 1. Наука і соціум: неоднозначність вимоги відповідальності науки. 2. Необхідні моральні обмеження науки як виду людської діяльності. 3. Можливість різного використання наукових результатів. 4. Відповідальність вченого перед людством, країною, науковим товариством, науковою школою. 5. Роль вченого у суспільстві. 6. Моральні аспекти функціонування наукових шкіл. <i>Творчі завдання</i> 1. Підготувати порівняльну характеристику національного й зарубіжного ВНЗ з точки зору формування корпоративної етики й корпоративної культури. 2. Термінологічна лексика та слова іншомовного походження в усній та писемній науковій комунікації. 3. Риторичний інструментарій доповідача. 4. Порівняльна характеристика підручника та посібника як жанрів наукової літератури. 5. Порівняльний аналіз статті та тез як жанрів наукового стилю. 6. Порівняльна характеристика анотації, рецензії та відгуку як вторинних документів. 7. Проблеми наукового рецензування та шляхи їх вирішення. 8. Місце рецензії в історії наукової періодики.	
7	Тема 7. Академічна нечесність та її попередження. Шляхи формування академічної культури <i>Творчі завдання</i> 1. Вивчити запропоновані наукові роботи, виписати правові акти та їх зміст щодо плагіату, зробити висновок про співвідношення плагіату та порушення авторського права, аргументувати власну позицію з приводу сутності плагіату як злочину, правопорушення чи аморального вчинку. 2. Прочитати уривок зі статті Майка Редді та Вікторії Джоунз, написати есе «Сутність плагіату як академічного правопорушення» обсягом не менше 200 слів та висловити свою думку щодо наданого тлумачення терміну «плагіат» (за потреби запропонувати своє), умов, за яких вчинений акт плагіату може бути несвідомим, обов'язкової наявності доказів про намір вчинити акт плагіату і як це вплине на наявність порушення академічної недоброчесності, щодо визначення поняття копіювання (навести приклади), запозичення ідей чи форм їх вираження, форм отримання користі від плагіату тощо. <i>Підготувати доповіді</i> 1. Академічна нечесність та шляхи її попередження. 2. Основні прояви академічної нечесності. 3. Форми та методи запобігання академічній нечесності. 4. Наука та її антиподи: лженаука, пара наука, псевдонаука; умови їхньої появи, розвитку та їхні моральні засади. 5. Захист авторських прав у світі та в Україні. 6. Історичні приклади фальсифікацій: алхімія, расова теорія, клонування. 7. Хабарництво та інші корупційні діяння: форми вияву, способи боротьби та запобігання. <i>Скласти есе на тему: «Інтелектуальна свобода», Умови і причини</i>	8

	«епідемії плагіату» в Україні Плагіат як явище: причини на передумови виникнення. Плагіат у цифровому світі	
8	Тема 8. Морально-етичні та правові вимоги до професії психолога <i>Підготувати доповіді</i> 1. Нормативно-правові документи регуляції професійної діяльності психолога. 2. Поняття етичного кодексу: сфери застосування і принцип дії. 3. Структура «Етичного кодексу психолога»: система заборон і заохочень практичного та морально-етичного характеру. 4. Етичний кодекс психолога як практичний порадник та орієнтир в діяльності психолога. 5. Характеристика основних понять: професіоналізм, платність психологічних послуг, позаслужбові стосунки, самовіддача, особистісні проблеми, маніпулювання. 6. Етичний кодекс ВПА (Всеукраїнської Психодіагностичної Асоціації). 7. Етичний кодекс ЄАП (Європейської Асоціації Психотерапії). 8. Етичний кодекс УСП (Української Спілки Психотерапевтів). 9. Етичний кодекс АПА (Американської Психологічної Асоціації). 10. Професійна атестація психологів. <i>Творчі завдання</i> 1. Проаналізувати моральні настанови із аналогічних кодексів діяльності психолога в інших країнах та споріднених професіях. 2. Дослідити етичні та професійні проблеми обумовлені особистісними характеристиками психолога. 3. Охарактеризувати етичні проблеми психолога, обумовлені очікуваннями та поведінкою клієнтів, замовників психологічних послуг та оточуючого середовища. 4. Опрацювати питання: деонтологічна правосвідомість та обов'язки психолога. 5. Естетичні характеристики діяльності психолога та його мовна культура	8
9	Тема 9. Основи професійної етики в діяльності психолога <i>Підготувати доповіді</i> 1. Вербальні та невербальні складники дотримання професійної етики психолога. 2. Секрети успішної професійної комунікації психолога. 3. Етичні навички ведення академічної дискусії та полеміки. 4. Вербальні та невербальні прояви незгоди та толерантності. 5. Етика оприлюднення результатів психологічних досліджень та наукової дискусії. 6. Проблема взаємної відповідальності психолога і клієнта. 7. Проблема очікувань і установок. Ефективність допомоги як професійна та етична проблема. 8. Авторитет психолога як етична проблема. 9. Моральні проблеми роботи психолога в особливих ситуаціях. 10. Імідж та етикет психолога. <i>Творчі завдання</i> 1. Охарактеризувати види та способи неетичної поведінки психолога. 2. Провести аналіз результатів досліджень щодо дотримання етичних засад професійної діяльності.	8

	3. Підготувати перелік питань, скласти анкету щодо дотримання етикопсихолога. 4. Навести перелік етичних проблем та детально проаналізувати одну з них щодо небезпек для діяльності психолога та визначити можливі шляхи її вирішення. 5. Етичні проблеми в роботі психолога з різними категоріями клієнтів. 6. Навести коментований перелік помилок (порушень професійної етики), що можуть допускатись психологом у роботі з дітьми та підлітками.	
Разом		72

7. Методи навчання

Поточний контроль, який здійснюється у ході: проведення практичних (лабораторних) занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача тощо

8. Методи контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу.

Протягом семестру проводиться поточний контроль. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою (навчальним елементом). Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, – так і студентами – для планування самостійної роботи.

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, а також у формі тестування. Система оцінювання сформованих компетентностей студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється на семінарських, практичних заняттях під час усного опитування, розгляду ситуацій, виконання практичних завдань та ін. за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, чинною нормативною базою, а також статтями у періодичних виданнях, в яких висвітлені питання, що розглядаються;

- вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

- логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

- правильність виконання практичних завдань.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних і лабораторних заняттях.

Одним із головних аспектів організації самостійної роботи є розробка форм і методів організації контролю за самостійною роботою студентів.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів певного освітньо-кваліфікаційного рівня на проміжних або заключному етапах їх навчання. Він включає семестровий контроль – залік.

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **залік** (максимум 100 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 60 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 12;

- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 20 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переведу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4;

- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 20-балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переведу балів за підготовку середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2» - виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;

- «3» - виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про

неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;

- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.

- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині. Оцінка за 100-бальною шкалою / ECTS Оцінка за національною шкалою

КРИТЕРІЇ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» Е - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до

самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до заліку

1. Зміст академічної доброчесності та її соціальне призначення.
2. Об'єкт, предмет та завдання курсу «Академічна доброчесність».
3. Роль і місце академічної доброчесності в науково-дослідній діяльності й у системі вищої освіти.
4. Нормативно-правова база з дотримання академічної доброчесності в Україні.
5. Академічна культура як складова академічної доброчесності.
6. «Кодекс академічної доброчесності» як регламентаційний документ у закладах вищої освіти України.
7. Зміст та характеристика поняття «фабрикація даних». Шляхи виявлення фабрикації та фальсифікації даних.
8. Способи запобігання фабрикації й фальсифікації й покарання за них.
9. Хабарництво та інші корупційні діяння: форми вияву, способи боротьби та запобігання.
10. Антикорупційна діяльність в закладах вищої освіти.
11. Визначення та характеристика поняття «плагіату». Характеристика основних різновидів академічного плагіату
12. Ознаки академічного плагіату та самоплагіату. Способи виявлення плагіату.
13. Характеристика відмінності академічного плагіату й помилок цитування.
14. Система покарань і санкцій, що вживаються в Україні та за кордоном

щодо випадків академічного плагіату.

15. Нормативно-правові засади попередження плагіату у викладацькій діяльності.

16. Механізми встановлення факту плагіату в роботах здобувачів вищої освіти (на прикладі ПВНЗ МПУ).

17. Формування у здобувачів вищої освіти системи мотивації до навчання, яка виключає використання плагіату.

18. Характеристика основних положень Закону України «Про авторське право та суміжні права».

19. Характеристика основних положень Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (стосовно дотримання академічної доброчесності).

20. Характеристика основних положень Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту» (розділи стосовно дотримання академічної доброчесності).

21. Принципи академічної доброчесності в «Європейській хартії дослідників».

22. Характеристика основних положень «Європейського кодексу академічної доброчесності».

23. Обман у освітньому процесі. Різновиди обману в діяльності викладача вищої школи. Способи запобігання обману.

24. Способи запобігання обману в освітньому процесі. Індивідуалізація завдань як шлях запобігання списуванню в процесі навчальної діяльності.

25. Списування як різновид академічної недоброчесності. Причини списування. Способи запобігання списуванню.

26. Хабарництво в освітньому процесі. Способи боротьби з ним.

27. Необ'єктивне оцінювання в системі вищої освіти. Способи запобігання необ'єктивному оцінюванню.

28. Відповідальність за порушення академічної доброчесності професорсько-викладацьким складом закладу вищої освіти й здобувачами вищої освіти. Заходи щодо попередження порушень академічної доброчесності.

29. Просвітницька й виховна робота в системі запобігання порушень академічної доброчесності.

30. Функціонування комісії з питань академічної доброчесності у закладах вищої освіти.

31. Проведення опитувань учасників освітнього процесу як інструмент боротьби з академічною нечесністю.

32. Університет як осередок підготовки і виховання ціннісні орієнтирів честі й толерантності.

33. Шляхи формування нової академічної культури на принципах академічної свободи, суспільної відповідальності, пошани до людської гідності і дотримання академічної доброчесності.

34. Поняття відповідальності в етиці. Види відповідальності.

35. Проблема авторства та першості у науці.

36. Авторство та співавторство.
37. Нормативно-правові документи регуляції професійної діяльності психолога.
38. Правові та етичні принципи діяльності фахівців допомагаючих професій (лікар, педагог, соціальний працівник, психолог): спільне і відмінне.
39. Зміст «Етичного кодексу психолога», що діє в Україні. Основні змістовні ідеї відповідних професійних кодексів інших країн.
40. Основні поняття професійної етики психолога (відповідальність, компетентність, клієнтоцентрованість, конфіденційність, етичність (моральність), пропаганда психології, професійна кооперація).
41. Професійні та етичні ризики психологічної професії психолога. Правова та моральна відповідальність психолога.
42. Етичні та професійні проблеми обумовленні складностями професійної діяльності, професійного становлення і розвитку.
43. Особистісна етична позиція психолога при проведенні різних напрямків психологічної діяльності.
44. Вербальні та невербальні складники дотримання професійної етики психолога.
45. Естетичні характеристики діяльності психолога та його мовна культура.
46. Фахова компетентність та етичні принципи психолога-дослідника при проведенні діагностичних процедур.
47. Етичні проблеми в процесі надання психологічної допомоги.
48. Морально-етичні принципи психолога-дослідника при виконанні наукової діяльності.
49. Моральні проблеми роботи психолога в особливих ситуаціях.
50. Імідж та етикет психолога

9. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс дисципліни.

10.Рекомендована література

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики”; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова. Київ; Таксон, 2016. 234 с.
3. Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України./ Упоряд. В.Г.Панок, І.І.Цушко, А.Г. Обухівська. К.: Шк. світ. 2008. 256 с.
4. Колтунович Т.А. Етичний кодекс психолога: Навчальний посібник. Чернівці: ЧНУ, 2007. 232с.
5. Піркова О.Д. Професійна етика психолога-практика. Навч.-метод. посіб.

К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2014. 150 с.

6. Плагіат у Здобувачських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. Дніпропетровськ: ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. 44 с.

7. Ходаківський Є.І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 276 с.

8. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. Київ, 2016. 61 с.

9. Ястремська О.О. Інтелектуальна власність: навч. посіб. Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 124 с.

Допоміжна

1. Академічна доброчесність: виклики сучасності / Збірник наукових есе учасників наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 1 – 13.10.2018). Варшава, 2018. 162 с. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.

2. Городнова Н.М. Кабінет психолога в системі освіти. – К.: Шк.. світ, 2009. – 128 с. (Бібліотека "Шкільного світу").

3. Гриценко Л. І. З досвіду роботи регіональних психологічних служб із формування здорового способу життя в учнівської молоді: Методичний посібник / О.М.Сироватко, Н.М.Городнова та ін.; За наук. ред. І.І.Цушка. – К.: Ніка-Центр, 2008. – 384 с.

4. Науково-методичні засади діяльності психологічної служби: Навчально-методичний посібник; В 2 т. / За ред.. В.Г.Панка, І.І.Цушка. К.: Ніка-Центр, 2005. Т.1. 328 с.; Т.2. 284 с.

5. Основи практичної психології /В.Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелєва та ін.: Підручник. К.: Ли-бідь. Третє стереотипне видання.2006. 536 с.

6. Панок В.Г., Рудь Г.В. Психологія життєвого шляху особистості: Монографія. К.: НікаЦентр, 2006. 280 с.

7. Психологічна служба : Підруч. / [В.Г.Панок (наук. ред.), А.Г.Обухівська, П86 В.Д.Острова та ін.]. – Київ : Ніка-Центр, 2016. – 362 с.

8. Терлецька Л. Г. Основи психодіагностики: Навч. посіб. К. : Главник, 2006. 144 с.

9. Технологія консультування / Васківська С. В. – К. : Главник, 2005. – 96 с.

10. Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультування. К. : Главник, 2004. – 196 с.

11. Тренінгові, соціально-реабілітаційні і навчальні програми із формування здорового способу життя в учнівської і студентської молоді: Метод. посіб. / Кудрявцева Ю.В., Осадько О.Ю., Гулько О.М та ін.; За наук. ред. Панка В.Г., Городнової Н.М., Лунченко Н.В. – К.: НікаЦентр, 2008. – 180 с.

12. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс: Навч. посіб. К. : ВД "Професіонал", 2005. 656 с.

13. Прокопенко А.В. Психогігієна. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. 229 с.

14. Хоружий Г.Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти.

Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2012. 320 с.

15. Цокур О.С. «Кодекс честі» в системі вищої освіти США. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки». Черкаси, 2009. Вип. 150. С. 57–62.

16. Лист МОН № 1/9-565 від 26.10.17 року Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти.

Інформаційні ресурси

1. Державна науково-медична бібліотека України – ukrlibworld.kiev.ua/med4.gntb.n-t.org

2. Електронні підручники он-лайн «Педагогіка і психологія» – <http://chitalka.info/psy.html>

3. Етичний кодекс психолога України <http://association.com.ua/association/associationnormative-base/association-ethic-code-of-psychologist>

4. Етичний кодекс ученого України. URL: <https://www.znu.edu.ua/etychnyj-kodexuchenogo-Ukrainy.pdf>

5. Закон України від 01.07.2014 №1556-VII "Про вищу освіту" (із змінами і доповненнями). URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

6. Закон України від 05.09.2017 №2145-VIII “Про освіту”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

7. Закон України Про авторське право і суміжні права від 23.12.1993 № 3792-XII. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>

8. Колтунович. Т.А Етичний кодекс психолога. 2007. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://medbib.in.ua/etichniy-kodeks-psihologa654.html>

12. Наукова періодика України – <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334>

13. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – nbuv.gov.ua

14. Національна парламентська бібліотека України – nplu.kiev.ua

16. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). URL: <https://saiup.org.ua/>

17. Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ) – lucl.lucl.kiev.ua.ukrbook.net

18. Редді Майк, Джоунз Вікторія. Соціальна модель плагіату. URL: https://naqa.gov.ua/wpcontent/uploads/2019/05/UKR_TOWARDS_A_SOCIAL_MODEL_OF_PLAGIARISM.pdf

19. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>

20. Сміт Гелен, Ріджвей Джим. Чому Здобувачи списують (за їхніми словами та зі слів інших). URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/UKR_Why_students_cheat.pdf

21. Українська електронна бібліотека – lib.com.ua Академічне письмо та бібліографія. URL: bibliosynergy.ula.org.ua/index.php/proekt1

22. The European Code of Conduct for Research Integrity. URL:https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/h2020-ethics_code-ofconduct_en.pdf